V Praze dne 20. září 2018
č. j.: 2098/2018

Závazné stanovisko

Kanceláře prezidenta republiky – Odboru památkové péče

k žádosti o stanovisko k projektové dokumentaci pro provedení stavby (s náležitostmi dokumentace pro ohlášení stavby uvedené v § 104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona nebo pro vydání stavební povolení): „Starý královský palác – oprava interiérů“.

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče, příslušná podle § 2 vládního nařízení č. 55/1954 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu, vydává na základě § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve spojení s § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, jako dotčený orgán pro řízení vedené stavebním úřadem toto závazné stanovisko:

Správa Pražského hradu, příspěvková organizace, příslušná hospodařit s majetkem tvořícím areál Pražského hradu, předložila podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. žádost č. j.: SPH 2098/2018 ze dne 29. srpna 2018 o závazné stanovisko k projektové dokumentaci pro provedení stavby (s náležitostmi dokumentace pro ohlášení stavby uvedené v § 104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona nebo pro vydání stavební povolení): „Starý královský palác – oprava interiérů“, kterou zpracovala v červenci 2018 projekční kancelář ARPEMA s.r.o. Projekční část zpracoval Ing. arch. Petr Malinský a Ing. arch. Gabriela Šatrová. Restaurátorské záměry v obecné rovině zpracovali restaurátoři Ak. soch. Jarmil Plachy, Tomáš Nebeský, Ak. soch. Pavel Filip, Ak. mal. Petr Berger, Ak. mal. Peter Stirber a Vilém Voňka.

Záměr opravy interiérů Starého královského paláce zahrnuje Vladislavský sál, Jezdecké schody, Apelaci a přiléhajících místností vymezených projektovou dokumentací. Hlavním cílem opravy je kompletace konzervace a restaurování všech povrchů (vyjma klenby Vladislavského sálu) a součástí interiéru, sjednocení předchozích etap restaurování a dokončení interiérů v určeném rozsahu.

Vedle katedrály sv. Víta je Starý královský palác nejhodnotnější součástí chráněného areálu Národní kulturní památky Pražský hrad. Architektonický i stavebně historický vývoj paláce je velice komplikovaný a mnohovrstevný. Románská partie paláce pochází z doby nedlouho po roce 1135, kdy proběhla stavba jednak objektu samotného, ale také rozsáhlé a mohutné fortifikace, která obepnula areál Pražského hradu téměř v celém dnešním obvodu. Na východní straně k paláci od počátku přiléhala kaple Všech svatých. Románský palác poškodilo neúspěšné dobývání Pražského hradu Konrádem Znojemským v roce 1142. Další rozsáhlé škody přinesl pozdější oheň v roce 1303. Poškození (zřejmě následkem tohoto požáru) zmiňuje i císař Karel IV. ve svém životopise, kde uvádí, že našel palác předků zničen až k zemi; to bylo ovšem míněno obrazně vzhledem k jeho založení ve svahu na hraně ostrohu.

Po návratu do země započal markrabě Karel roku 1333 komplexní přestavbu paláce. Tehdy bylo přistavěno západní kolmé křídlo a šířka hlavní budovy zvětšena o severní arkádu, která umožnila ve vyšším patře vytvořit velký sál (obvodové stěny dnešního Vladislavského sálu) uzavřený trámovým stropem podepřeným středním průvlakem se sloupy. Ze sálu vystupoval arkýř kaple, posazený na románské věžici vysunuté jižně z hradby. Kolem roku 1380 proběhla přestavba iniciovaná Václavem IV. s charakteristickými novými klenbami, které nahradily ploché trámové stropy patra v úrovni arkády, která byla při úpravách zazděna. Přibyla také dvě kolmá křídla – úzké křídlo k jihu a obytné křídlo pozdější Sněmovny k severu. Petr Parléř zahájil stavbu nového kostela Všech svatých na místě staré románské kaple, podařilo se ovšem dokončit pouze presbytář.

Stavební vývoj paláce přerušily husitské bouře. Uklidnění v době vlády Jiřího z Poděbrad a následující jagellonské období přineslo kromě prosperity české země také novou stavební aktivitu spojenou s přesídlením krále Vladislava II. zpět na Pražský hrad po bouřích v Praze roku 1483. Prvním krokem byla modernizace opevnění následovaná rozsáhlou přestavbou paláce. Královský stavitel Benedikt Ried postavil nový sál s odvážnou klenbou a palác zastřešil pěti stanovými střechami (dokončeno 1502). Později připojil ještě další jižní kolmé křídlo (zvané Ludvíkovo).

Po ničivém požáru r. 1541 následovaly nutné opravy a úpravy v renesančním slohu. Křídlo Sněmovny a Zemských desek bylo rozšířeno a překrylo polovinu jednoho z oken sálu. V 18. stol. přibyl ještě přístavek Korunního archivu a Tereziánské křídlo.

Od roku 1924 probíhala rozsáhlá oprava Starého královského paláce. Pozornost byla věnována zejména Vladislavskému sálu a jeho klenbě. Je známo, že stavitel Karel Fiala, který zmíněné práce vedl, musel řešit poměrně vážné statické poruchy. Cílem výzkumných a zabezpečovacích prací byla především statická stabilizace základových partií – zejména jižního a severního průčelí Vladislavského sálu. Po těchto základních stabilizacích bylo přistoupeno od roku 1925 k opravám na klenbě sálu. Postupně byla odstraňována táhla vynášející některé partie klenby do krovu a tesařských konstrukcí pod ním. Tato táhla jsou zmíněna již ve zprávě Franze Antona Leonarda Hergeta o stavu korunovačního sálu z roku 1791. Po Fialově opravě byla všechna táhla vyjmuta a jejich pozůstatky je možno vidět v několika případech v líci klenby v podobě nenápadných objímek. Práce byly zčásti dokončeny do roku 1929, kdy se konaly velké oslavy k Svatováclavskému miléniu, v jejichž rámci byla ve Vladislavském sále realizována výstavní expozice.

O této doby je podoba Starého královského paláce v podstatě zachovávána ve stavu Fialovi komplexní konzervace bez zásadních změn či úprav stavby. Jeho údržbě je věnována nemalá péče, jejíž součástí je právě tato plánovaná oprava.

Současný stav, obecná charakteristika hlavních závad

Stav dotčených interiérů Starého královského paláce není nijak alarmující, protože v posledních dvou desetiletích byla realizována aspoň základní údržba a několik relativně úspěšných etap restaurátorských zásahů. Největší péče byla věnována restaurování kleneb Vladislavského sálu a Jezdeckým schodům. Menším zásahem prošlo i předsálí a Apelace (2003). V nejhorším stavu je potom prostor za Apelací, sloužící jako denní místnost kustodů, jehož se jen okrajově dotkla údržba v rámci úprav pro expozici Příběhu PH a zázemí nebylo dokončeno K. Fialou vůbec. Tento prostor vyžaduje zásadnější řešení včetně náhrady vybavení, mobiliáře a architektonické úpravy zázemí. Poněkud problematické je řešení podlahy, kterou

Karel Fiala ponechal v konstrukční podobě (pouze běžná prkna) a výškově nelze příliš měnit, neboť v tuto chvíli není známa konstrukční skladba.

Obecně lze konstatovat, že povrch stěn a kleneb je znečištěn prachem, přístupné i běžně nepřístupné povrchy zdiva jsou pokryty špínou a mastným prachovým filmem, což je spojeno s extrémním návštěvním vytížením. Ve Vladislavském sále jsou prachové depozice částečně způsobeny prašností při restaurování podlahy z konce 18. století v letech 2009 - 2010, kterou přes všechna realizovaná opatření (včetně odsávání a filtrování vzduchu) nešlo zcela vyloučit. Míra znečištění je různá vzhledem postupným etapám restaurování jednotlivých polí kleneb, která proběhla v rozmezí let 2001 – 2009 a přímo na sebe nenavazovala. Vzhledem k dříve omezeným rozpočtům, ne vždy restaurování klenby zahrnovalo i plochu stěn. Samostatně bylo restaurováno na přelomu let 2001 a 2002 východní a severní průčelí románské Jižní věže, prezentované v interiérech paláce.

Povrchy omítek i kamenných ostění, zvláště v dosahu návštěvníků, jsou setřelé a ohmatané, což je nejvíce patrné v předsálí, v bývalé lodžii a na Jezdeckých schodech.

Některé spáry zdiva či cihelných dlažeb jsou dožilé, jiné lokálně a v menší míře porušené, povrch jiných spár změnil barevnost a působí rušivě. Na některých partiích jsou nečistoty i mastného charakteru a lokálně může být rozvolněný povrch kamene. Ve zdivu či omítkách se místy vyskytují trhlinky běžného charakteru (spojené s přirozeným dilatováním objektu). Pod některými okny, zvláště v sále, jsou stopy zatékání.

Jižní vitrážová okna sálu byla restaurována spolu s celým průčelím v roce 2013, ale vzhledem k jejich povrchové úpravě v oleji předpokládáme, že je již potřeba lokálně obnovit napuštění – především okapniček a horizontálních partií okenních křídel - klimaticky nejvíce namáhaných. Zpravidla je třeba dřevo napustit do dvou let po prvním ošetření, protože olej odsaje, což je důsledek předchozí lakové úpravy. Okna severní strany byla v rámci opravy fasády v roce 2007 natřena pouze z vnější strany, pravděpodobně lazurou na bázi alkydových pryskyřic a bude třeba obnovit olejovou úpravu.

Uvedené nedostatky povrchů a konstrukcí jsou v přirozeném rozsahu, který odpovídá době od posledního zásahu a jde především o estetickou a vizuální stránku interiéru paláce. Plánovaný zásah je mimořádnou příležitostí v jedné etapě kultivovat a vizuálně sjednotit velkou část povrchů přístupného interiéru paláce.

Kancelář prezidenta republiky – Odbor památkové péče žádost posoudil z hlediska zájmů státní památkové péče na ochraně Pražského hradu, který je, včetně jeho areálu, nařízením vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, prohlášen za národní kulturní památku, a stanoví:

- realizace obnovy, restaurování povrchů a architektury určené partie Starého královského paláce dle předložené projektové dokumentace pro provedení stavby je přípustná při dodržení následujících podmínek:

Všechny dřívější etapy restaurátorských zásahů nebo lokální údržby probíhaly za použití standardních a tradičních materiálů a technologických postupů obvyklých při památkových obnovách. V podstatě odpovídají technologiím uvedeným níže, které vymezí základní konzervační program nadcházejícího zásahu. V podstatě obdobným způsobem postupoval i stavitel Karel Fiala při první rehabilitaci Starého královského paláce (s jistými

specifickými technologickými nuancemi, jako bylo např. použití šťavelanu vápenatého pro konsolidaci opuky, občas i betonu apod.).

Harmonogram prací bude třeba uzpůsobit technologickým postupům. Asi nejkomplikovanější částí zásahu bude obnova cihelných podlah Jezdeckých schodů a dřevěné podlahy Vladislavského sálu. Vzhledem extrémnímu provoznímu zatížení je třeba počítat s důsledným dodržení technologických postupů, což v důsledku znamená dostatečnou dobu pro vyzrání pokládky před zprovozněním. Toto, vzhledem ke skutečnosti, že práce mají proběhnout za provozu, si vyžádá správné plánování a nutné omezení vstupu po celou dobu prací.

Vstupní prohlídka

Po předání staveniště a potom též po dostavění lešení provede zhotovitel a odpovědný restaurátor společně s projektantem, dozory investora Správy Pražského hradu a zástupcem Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky podrobnou prohlídku. Při ní budou evidovány a označeny všechny závady (trhliny a jiné poruchy, zvětralá nebo jinak narušená místa, chybějící či poškozené detaily apod.). Na místě budou upřesněny podmínky zásahu a konkrétní technologický postup, případně nutné konzultace se specialisty. Tyto závěry budou zohledněny v následujících restaurátorských záměrech.

Lešení

Lešení bude zcela čisté, suché, (bez zbytků stavebních nečistot, minimálně pečlivě umyté tlakovou vodou), pokud možno z nekorodujícího materiálu. Bude založeno s maximálním ohledem na podlahy (zmíněno v úvodu) i stavbu a zároveň tak, aby poskytovalo pracovníkům dostatečný prostor pro práci a na severní straně i vyjmutí okenních křídel. Mělo by být postaveno tak, aby bylo v každém patře průchozí po celém obvodu úseku, resp. realizovaného rozsahu probíhajícího zásahu. Smí být kotveno pouze do spár v kamenném zdivu (a to nejlépe do jejich křížení), přičemž nesmí dojít k žádnému poškození kvádrů či kvádříků zdiva. Do omítkových ploch je kotvení zcela zapovězeno. Kotvy nebudou v žádném případě umisťovány do subtilních profilací ani do sloupků oken. Kotvení by mělo být minimalizováno na nejnutnější míru (i za cenu prostorového zajištění). Celá stavba i demontáž lešení a veškerá další manipulace s materiálem bude prováděna s maximální ohleduplností, vylučující riziko poškození vitrážových výplní, omítek, kamenných součástí a plastických detailů stavby a povrchu podlahy. Hlavní dodavatel - je povinen proškolit firmu, která bude stavbu lešení provádět. Proškolení bude stvrzeno zápisem za přítomnosti technického dozoru Správy Pražského hradu. Typ lešení by měl být zvolen podle váhy, případně lze zvážit i stavbu standardního trubkového lešení – pokud by to znamenalo zásadnější úsporu váhy proti systémovým lešením. Lešení, ve Vladislavském sále, by mělo zohlednit i případnou ochranu proti zatečení vody do podlahy.

Je zřejmé, že při některých etapách prací bude dostačovat pouze lešení pojízdné hliníkové, ovšem i to je třeba vhodně podložit s ohledem na podlahové povrchy (s ohledem na bodové zatížení). Ve Vladislavském sále předpokládáme spíše stavbu pevného lešení, především s přihlédnutím k dotčeným plochám a výšce.

Dále je třeba upozornit, že historická podlaha Vladislavského sálu má značně omezenou konstrukční únosnost. Z toho důvodu bude třeba počítat s kvalitním podložením lešení a zamezit lokálnímu přitížení desek. Také je třeba zohlednit kamenné lavice, které sál lemují po

obvodu. Protože část technologií čištění zahrnuje mokré procesy, bude třeba zajistit dřevěnou podlahu Vladislavského sálu proti zatečení, které by mělo značně negativní a nevítané důsledky.

Čištění kamenných a omítkových povrchů

Prvním krokem zásahu bude odsátí prachu a nečistot z celého povrchu stěn a kleneb (patrně vyjma hlavní klenby sálu). Jako další krok čištění povrchů předpokládáme omytí vodou za použití jemných kartáčků a houby. Zvláště pro kamenné partie potom bude použito účinného čištění parním čističem.

Samozřejmostí je použití buničinových obkladů (např. Arbocel) jak pro případné odsolení (např. po zatečení), tak především pro naměkčení případných krust a nečistot. Používat lze mýdlovou, čpavkovou, octovou vodu, hydrogenuhličitan amonný či peroxid vodíku, ale je třeba dodržet technologické postupy a volit spíše nižší koncentraci účinných látek. Některé prostředky je možno míchat do saponátové emulze, která zvyšuje účinnost např. na povrchu znečištěného kamene.

Hlavní čištění povrchu kamene (zvláště se zaměří na kamenné lavice a parapety) bude prováděno mechanickou cestou (povrch bude čištěn houbou, rýžovým či jiným kartáčem; krusty a tužší nečistoty se odstraní brusnými kamenickými houbičkami, brusným rounem, skalpelem atd.), avšak šetrně, bez zásahu do vlastního povrchu kamene a zvláště s ohledem na zachování stop opracování. Pro mytí je ideální používat vlažnou vodu s vhodným detergentem. Mechanické čištění, zvláště u kamenných partií, musí být kombinováno s mokrou cestou (v podstatě broušení pod vodou – což zamezuje příliš invazivnímu zásahu a umožňuje bezpečně postupovat po vrstvách). Neprodyšné krusty budou jemně mechanicky odstraněny. Nesoudržná či porušená malta z výplní spár bude opatrně odstraněna do hloubky 10 – 20 mm tak, aby nebyla porušena hrana kvádru nebo zdiva. Potom bude následovat vymytí čistou vodou, aby byl zcela odstraněn jemný prach a případné nečistoty. Čištění bude prováděno tak, aby zůstaly zachovány případné pozůstatky historických nátěrů. Ideální je použití parních čističů a kombinace zmíněných postupů. Přebytečnou vodu při čištění párou je třeba odsávat houbami.

I pro omítkové plochy považujeme za vhodné kombinovat postupy suchého i mokrého čištění – podle typu omítkové plochy. Pro čištění a dočišťování historických omítek bude také použito těsta, případně se sodou či „wish up“ a „wall master“ houby. Zvláštní postup upřesněný restaurátorským záměrem platí pro zbytky výmalby z doby císaře Karla IV. (Jižní věž, okolí arkýře) Václava IV. (malovaná fasáda prezentovaná na Jezdeckých schodech), fragmenty renesanční malba v předsálí sálu a několik dalších fragmentů barokních maleb či dílny Josefa Matěje Navrátila z ½ 19. století. V rozsahu zásahu je i poměrně velké množství historických „graffiti“ převážně provedených rudkou, olůvkem či tuhou – to bude zahrnuto do restaurátorské konzervace. Při čištění omítkových ploch počítáme s odstraněním lazurních úprav provedených v jisté době mořskou houbou. Specifickou nevhodnou strukturu je třeba co nejvíce odmýt a potlačit. Uvedené postupy lze podle potřeby kombinovat a postupy upravovat.

V případě dlažeb počítáme se standardními postupy za použití rotačních nástrojů s vhodnými pady (od čisticích po leštící – v případě mramorů), vodou s vhodnými detergenty např. čisticími prostředky mýdlového charakteru či jiné např. Bellinzoni, SAXO, AKEMI ad. dle doporučení odpovědného restaurátora. Z hlediska znečištění je v nejhorším stavu pískovcová dlažba před WC, která je značně ztmavlá a bude čištění nejvíce potřebovat. Mramorová podlaha předsálí je jen zašlá běžným provozem. Obdobně je na tom cihelná dlažba

Jezdeckých schodů a v horším stavu je cihelná dlažba samotných schodů, což je vzhledem k provozu a odkládání zásahu pochopitelné. Většina povrchů podlah cihelných a mramorových byla při posledních zásazích na závěr konzervována prostředky na bázi mikrokrystalických vosků (často Porosil EHV), což je obvyklý postup a další zásah nijak technologicky neomezí.

Zvláštní přístup budou vyžadovat pozůstatky syntetických nátěrů na hranách schodů, které je třeba zcela odstranit. Lze zvážit použití postupu uvedeného u odstraňování povrchových úprav dřevěných či kovových prvků. Nedoporučujeme agresivní prostředky na kyselé či zásadité bázi. Z hlediska BOZP byl určen způsob značení odpovídající umělecko-historické hodnotě interiérů. Ten bude realizován na závěr prací v určeném rozsahu (je třeba konzultovat s SPH referát BOZP a PO), tj. odpovídající značky budou nalepeny do určených poloh na ošetřené povrchy.

Pro zpevňování případně narušeného kamene budou používány organokřemičité přípravky. K vytvoření křemičitého gelu dochází uvnitř pórového systému reakcí s vlhkostí, obsaženou v materiálu, póry zůstávají volné a difuzní odpor povrchové vrstvy se zvýší jen nepatrně (materiál může „dýchat“), nezadržuje v ošetřeném materiálu vlhkost. Proces by měl být prováděn maximálně ve dvou cyklech (nebo podle nasákavosti a stavu kamene). Přípravky by měly být hydrofilní (bez hydrofobizačního účinku). Přednost bude dána přípravkům, se kterými je restaurátor zvyklý pracovat, pokud to ovšem bude osvědčený materiál, který byl úspěšně použit na území Pražského hradu nebo prošel testování ÚTAM AV ČR dle zadání Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky (Porosil Z, RZ; Funcosil; Imesta; Wacker). Pro cihelné materiály, omítky a opuky se osvědčil spíše zpevňovač Porosil ZTS, ale záleží na doporučení restaurátora či technologa. Jako katalyzátoru, v případě opuky, je ideální použít vápennou vodu.

Obnova spárování, tmelení a injektáže – obecně

Při spárování bude bezpodmínečně dbáno, aby spáry a přiléhající kámen či cihelný materiál byly předem dostatečně navlhčeny. Nové výplně spár musí být pečlivě utaženy a velmi se osvědčilo jejich utemování dřevem (za předpokladu, že bylo jádro pečlivě utaženo kovovou špachtlí). Esteticky by měl být povrch spár rovný zároveň s hranou kvádru, dlaždice či cihly, případně by měl kopírovat nerovnosti plochy. Pro konečný výsledek je velmi důležitá další péče o čerstvě provedené spáry. V průběhu vyzrávání je třeba spáru několikrát zvlhčit (samozřejmě tak, aby se nevyplavovalo pojivo či plnivo). Vlhčení je třeba opakovat podle klimatických podmínek a zrání malty.

Protože jde o interiér, předpokládáme, že jako pojiva bude použito kvalitní vápno. Doporučené a osvědčené je ověřené vápno kašové (ze vzdušných vápen např. vápenka Mokrá). Používat lze samozřejmě i další typy přírodního hydraulického vápna (NHL). Domníváme se, že není třeba používat hydraulické příměsi, ale to bude rozhodnuto až při samotném provádění prací, či na základě doporučení restaurátora. U podlahových ploch s použitím vhodných hydraulických přísad počítáme. Z důvodu nevhodné základní barevnosti malty a negativních dopadů, především na pískovcové materiály, vylučujeme použití šedého portlandského cementu i jen jako hydraulické příměsi (zvláště pro nevhodnou barevnost základu malty a empiricky známou chemickou nekompatibilitu např. s opukovým či pískovcovým zdivem). Taktéž písky je třeba volit s rovnoměrným zastoupením velikosti zrna (nejlépe i ostrých a oblých zrnek). Malta bude vždy probarvena pigmenty na oxidické či přírodní bázi. Vítanou možností je také použití cihelné drti (prachu), zvláště v případě, že bude mít ověřené hydraulické vlastnosti. Tato příměs je vhodná spíše pro spárování cihelné dlažby.

Zrnitost plniva směsi se bude řídit velikostí spáry a také tím, zda se jedná o jádro (pouze v případě rozměrnějších vložek, doplnění, dotmelování – netýká se běžného spárování) či svrchní (kontaktní) vrstvu. V zásadě zrnitost písků či kameniva bude dosahovat až cca. 50% velikosti spáry (modelově to znamená: pokud je šířka spáry 12mm, největší složkou písku či kameniva bude zrno o maximální velikosti 6mm, u jádra může být složka zrnitosti až 12mm i více – dle fyzikálních možností) nebo je třeba provést s technologickou důsledností více vrstev s dodržením technologické pauzy. Velmi důležité je, aby zrnitost použitého písku byla stejnoměrná od nejmenší frakce po největší (každá složka zrnitosti je rovnoměrně zastoupena, včetně prachových součástí. Pokud písek obsahuje jílové součásti, je třeba laboratorně doložit, že jsou stabilní (nebobtnají, nejsou hygroskopické a případně mají pozitivní hydraulické vlastnosti). Je možno plnivo míchat i uměle či doplňovat plnivo přírodní, které vyhovuje podmínkám. Také je třeba, aby v plnivu byla stejně zastoupena složka ostrá a oblá (oblázky i drcené ostré prvky), často tyto parametry splňují říční písky. Pokud tomu tak není, je třeba mísit písky kopané s říčními (obsah jílových částí ve směsi nesmí nepřesahovat 5%), ale za výše uvedených podmínek (např. Sázavské písky, Borek - náplavka Lahovice, Střeleč).

Pro eliminaci technologické nekázně při mísení je povoleno použití záměsové vody s příměsí maximálně 3% akrylátové složky (např. Sokrat). Maltu bude připravovat zodpovědný pracovník pod dozorem restaurátora; je třeba zaručit stejnorodost materiálu – nejlepší je, když maltu za suchého stavu připravuje pouze jeden pracovník, stejně tak bude připravována záměsová voda. Akrylát na stavbě jiným způsobem používán nebude. Zcela vyloučeno je natírání spáry i jen záměsovou vodou před spárováním, je určena pouze do malty (jako smáčedlo usnadňující promísení složek). Pracovníci budou dbát na pečlivé promíchání pojiva a plniva před použitím (čím déle, tím lépe). Rozdělané množství malty bude důsledně zpracováno najednou, protože z technologického hlediska není přijatelné, aby zavadlá malta byla znovu rozmíchávána.

Na závěr budou povrchy spár sjednoceny a případně patinovány. Lze použít probarveného vápenného mléka, případně lihové patiny nebo patinačního roztoku na bázi ředěných organokřemičitanových zpevňovačů. Celkovým záměrem je taková barevnost, aby spáry byly vizuálně potlačeny a pohledově exponovány celistvé plochy či linie profilací a architektonických prvků.

Omítky

Nepředpokládáme, že po vyčištění povrchů omítkových ploch bude třeba provádět nějaké rozsáhlejší štukatérské opravy. V zásadě očekáváme případné lokální injektáže odloučených míst a trhlin. Pro injektáže případně odloučených ploch či trhlin bude použit vhodný materiál na vápenné bázi s odpovídajícím plnivem (mramorová moučka, opukový prach, čistý křemičitý prach čistý křemičitý prach a případně siloxan pro zvýšení zatékavosti). Lze ovšem použít i osvědčené výrobky (např. VAPO injekt či případně Terakko-injekt). Organokřemičité přípravky je pro injektáž možno použít též za dodržení technologických pauz. Pokud by bylo třeba lokálně doplnit omítku, bude namíchána vápenná na stavbě, stejné struktury a barevnosti (dobarvena nejlépe přírodními pigmenty). Rukopis zpracování bude přizpůsoben okolí a technologie je obdobná, jako je uvedeno v předchozí části věnované spárování.

V případě kletovaných gotických, pozdně gotických a renesančních povrchů bylo při minulých zásazích často použito kliho - křídových mikro tmelů s kafrem (jako biocidním prostředkem; samozřejmě jej lze nahradit jiným vhodným prostředkem), např. na omítkách

Jezdeckého schodiště v lodžii, kde jde z části o gotickou malovanou fasádu a renesanční omítky interiéru. Tento tmel je pro interiér poměrně vhodný i pro tmelení mikrotrhlinek, navíc lze velice snadno odstranit vymytím. Je možno jej použít i tentokrát, ale vítány jsou i klasické vápenné klety a mikroklety (např. i VAPO klet, který se poměrně osvědčil, např. při opravě sgrafit). Vždy je však třeba pracovat s probarveným materiálem a nelze počítat s pouhým překrytím vápennými lazurami.

Omítkové plochy bude třeba na závěr prací barevně sjednotit. Z technologického hlediska předpokládáme použití vícevrstevné patinace na základě vápenného mléka s vhodnými pigmenty na přírodní, případně oxidické bázi. Jednotlivé vrstvy lazury lze zatáhnou či zaleštit flanelem (což se provádí po zavadnutí). Pro vápenné mléko je třeba připravit barevnou pastu aspoň 24 hodin předem (aby se stabilizovala, tedy pokud budou použity přírodní pigmenty). Podle stavu původních povrchů lze na závěr též provést voskování roztokem včelího vosku rozpuštěným v technického benzinu (případně v alkoholu) a zaleštění (osvědčily se např. autoleštičky s měkkými pady).

Malby

Záměrem restaurátorského zásahu je ošetření maleb v rozsahu plánované obnovy, které byly již v nedávné minulosti restaurovány. Především je nutné z povrchu maleb sejmout suchou cestou povrchové nečistoty. Následně budou provedeny zkoušky případného čištění povrchové vrstvy a možných přemaleb. Pokud výsledek zkoušek bude pozitivní, budou malby dále čištěny. Způsob dalšího čištění bude následně upřesněn a konzultován. Míra znečištění je poměrně různá. Technologie čištění bude obdobná jako u čištění historických omítek, snad jen citlivější k barevným vrstvám malby.

Tento postup ve větším rozsahu budou vyžadovat především fragmenty renesanční výmalby s architektonickou tématikou v předsálí Vladislavského sálu. Postup bude upřesněn po průzkumu a zkouškách z lešení (asi až při realizaci). V tomto případě bude také zvážen způsob prezentace fragmentů, resp. úprava plochy přiléhající mladší omítky. Její finální vápenná lazurní úprava se bude odvíjet od výsledku čištění maleb. Je třeba plochu barevně zklidnit a zcelit – dnes prezentace působí poněkud fragmentárně. Na východní stěně se opět vyrýsovaly trhliny, způsobené dilatací trámového podvlaku, nicméně jde jen o vizuální problém. Při tmelení trhliny lze použít nanovláken, polypropylenové pásky nebo konopí, které by umožnilo lepší fungování a vyztužení tmelu.

Na pravé straně od hlavního vstupu do Vladislavského sálu je prezentována originální omítka pokrytá historickými „graffiti“. Jejich stav je dobrý; předpokládáme jen přečištění.

Malby ve Vladislavském sále jsou různého stáří. Nejstarším fragmentem jsou pozůstatky výmalby paláce Karla IV. v okolí bývalé arkýřové kaple Panny Marie – ovšem pomineme-li fragment malovaného ostění v severní fasádě Jižní románské věže. U dřívějšího arkýře se vyskytuje mimo jiné dekor v podobě červených raků aj. V minulosti byly fragmenty konzervovány a ponechány ve fragmentárním stavu a bylo by vhodné se věnovat i jejich prezentaci. Po vyčištění by měl být přizván umělecký historik specializující se na středověkou malbu k posouzení, zda jde skutečně o fragment výzdoby z karlovské fáze. Stejně hodnotné jsou pozdně gotické znakové štíty na východní stěně sálu, monogram Vladislava II. Jagelonského, znaky Českého a Uherského království s datací 1500. Ty byly konzervovány v roce 2008 a předpokládáme pouze suché čištění a kontrolu soudržnosti barevné vrstvy, včetně retuší pekovaných ploch (byly patrně retušovány barvami s příměsí Primalu).

Ostatní fragmenty výmalby jsou z mladších úprav interiéru Vladislavského sálu (16. – 19. století). Jde především o architektonicky pojatou malbu, jako např. zrcadla členící spodní oblouk záklenku z části zazděného okna apod. Lze nalézt také nejmladší fragmenty výmalby dílny Josefa Matěje Navrátila (pseudoslohového tvarosloví) z 2/2 30. let 19. století. Všechny fragmenty maleb jsou soudržné a byly před časem konzervovány, takže předpokládáme spíše jen čištění, revize, případné injektáže trhlinek a drobné retuše.

Na Jezdeckých schodech je Karlem Fialou prezentovaný fragment severozápadního nároží východního křídla paláce přistavěného za vlády Václava IV. s malovanou výzdobu. Jde o jednoduché malované kvádrování s jednoduchým trojúhelníkovým dekorem v horní partii. Opět stav malby je po fyzické stránce vyhovující a sejmuto bude jen znečištění povrchu ovlivněné návštěvníky a častým průvanem. Po vyčištění budou provedeny případné retuše. Povrchy bývalé lodžie i přilehající komory pokrývají opět historická „graffiti“. Spodních 160 cm je ohmatáno návštěvníky – zvláště nad kamennou lavicí. V komoře či předsíňce Apelace bude třeba provést i rozsáhlejší sjednocující retuše novodobých ploch.

Pokud by některé retuše působily příliš tvrdě, budou provedeny jejich korekce. Případné nové retuše budou malého rozsahu a bude dbáno na konečné vyznění díla. Retuše lze provést např. akvarelovými barvami a přírodními pigmenty. Malbám bude ponechán otevřený charakter, pokud to doporučí restaurátor. Na závěr, pokud by bylo třeba, je možné povrch malby opatřit fixačním nástřikem hydroxypropylcelulozy 1%, případně Primalu vhodné koncentrace. Dříve byla u části maleb používána k fixaci klihová voda.

Základní standard postupu při restaurování:

1. Fotodokumentace před a v průběhu restaurování (nejlépe signifikantních partií)
2. Optický průzkum, zkoušky čištění
3. Mechanické snímání druhotných přemaleb
4. Injektáž uvolněných omítkových vrstev
5. Zpevnění degradovaných omítkových vrstev
6. Snímání povrchových nečistot
7. Úprava nebo odstranění nevhodných tmelů, přemaleb a retuší
8. Povrchová fixáž barevné vrstvy
9. Tmelení defektů v omítkové a barevné vrstvě
10. Barevná retuš
11. Závěrečná povrchová fixáž

Truhlářské práce

Obnova interiéru zahrne obnovu dřevěných podlah, oken včetně rámů, ale i všech dveří. Stav opět není v žádném případě havarijní (až na jednu výjimku) a část prvků prošla nedávno restaurováním, což nadcházející obnova zohlední. Podlaha Vladislavského sálu byla restaurována, ale již nutně potřebuje celkovou obnovu napuštění olejem, které bylo již déle odkládáno, což vedlo k nedodržení uvažovaného systému údržby. Pro tuto příležitost bude třeba sejmout kobercové zóny, které ji chrání. U této podlahy dokončené roku 1791, tvořené čtverci (dvě klížené desky z měkkého dřeva smrk, jedle, výjimečně borovice) a dubovým rastrem či bordurou (podélné jsou původní, příčné jsou nové), předpokládáme revizi stavu, případné drobné truhlářské opravy. Tím je míněno případné lokální uvolněni některého prvku. K tomu je třeba poznamenat, že pro podlahu byly použity speciální hřebíky nahrazující původně použité kované běžného typu „šindelák“. Za velmi podstatné považujeme kvalitní celoplošné vyčištění

vhodným prostředkem (bude třeba konzultovat s výrobcem - podlaha byla napuštěna oleji Bona Deck Oil). Po ošetření se kobercová zóna vrátí zpět na své místo.

Podlaha Apelace z měkkého dřeva (smrk, lepené fošny) nebyla udržována od roku 2003. Její stav není přijatelný a bude třeba přistoupit k rozsáhlejšímu truhlářskému zásahu a obnově špánování, které se poněkud již vylámalo. Bude třeba ověřit, jaký byl použit nátěr – nejedná se pravděpodobně o olej, ale spíše o nějaký syntetický lazurní nátěr. Podlaha prostoru za Apelací je tvořena pouze režnými podkladními prkny a bude předmětem projekčních prací. V případě, že se nepodaří najít přijatelnější řešení, bude lehce přebroušena a napuštěna olejem. Následně pak případně překryta vhodným kobercem.

Vstupní dvojice dveří v předsálí, klasického členění (severní jsou starší historické, jižní z doby první republiky), byly opraveny poměrně nedávno, čemuž odpovídá jejich stav. Povrchová úprava je provedena oleji Borma Decking Oil (Danish Oil). Střední dveře do sálu byly opraveny také relativně nedávno, ale vzhledem k nejednotné barevnosti bude třeba jejich provedení projednat s projektantem. Dále byly před šesti lety restaurovány vyřezávané renesanční dveře na Jezdecké schodiště (Bona Deck Oil), malá dvířka překrásné kresby dřeva osazená v portálku do Václavského křídla (Borma Decking Oil (Danish Oil) a dveře do točitého schodiště Zemských desek (patrně oleje Osmo). U těchto prvků předpokládáme vyčištění truhlářskou kontrolu, retuše a obnovení napuštění olejem. Není třeba současnou olejovou úpravu odstranit jen odmýt vhodným a doporučeným prostředkem a odmastit, tak aby bylo možno obnovit napuštění. Samozřejmě součástí bude revize a údržba zámků, případně doplnění klíčů.

Součástí zásahu budou také okna, včetně rámů. Okna na jižní straně Vladislavského sálu byla součástí opravy fasády v roce 2013. V současné době je třeba zabezpečit lokální obnovu napuštění. Pro jejich ošetření byl použit olej Borma Decking Oil (Danish Oil. Okna na severní straně jsou z vnější strany opraveny před deseti lety v alkydových lazurách a budou komplexně restaurována. Jejich provedení bude také v olejích. Součástí zásahu bude také obnova povrchové úpravy novodobých schodů z měkkého dřeva před portálem na kruchtu kostela Všech svatých, patrně podle návrhu Giovanniho Gargiolliho.

Obecný postup pro truhlářské prvky. Povrchové ošetření je ještě u některých prvků provedeno lakem. Sejmutí stávajícího syntetického laku bude provedeno odstraňovači na bázi rozpouštědel (např. Chemsearch Chemstrip, Colorlak P 05, P 07, P 08, Barvy Laky P 8512 a jiné na bázi dichlormethanu apod.). Vylučujeme použití kyselinových či zásaditých odstraňovačů, opalování laků plamenem či horkovzdušnou pistolí. Opatrně budou sejmuty i případné dožilé tmelové doplňky a správky. Pro případně zašedlé povrchy (zvětralého) dřeva je možno, pokud bude třeba, použít i prostředky určené k jejich odstranění (např. Osmo – odšeďovač dřeva a jiné). Tyto prostředky se odmývají vodou, proto bude třeba dřevo nechat řádně vyschnout před dalším postupem.

Následně bude provedena truhlářská oprava, ale vzhledem ke kvalitě výrobků nepředpokládáme nějaký zásadní zásah (vyjma podlahy v Apelaci). V podstatě půjde o přípravu dřeva pro povrchové ošetření. Zárubně budou opraveny a ošetřeny na místě. Po očištění povrchu budou provedeny standardní truhlářské opravy a citlivé vybroušení povrchu. Pokud se vyskytne potřeba výměny některého dubového prvku či jeho části, bude pečlivě voleno nové dřevo s ohledem na strukturu, kresbu a barvu. Pochopitelně bude třeba doplňovaný prvek v předstihu mořit (před finální olejovou úpravou).

Pro povrchové úpravy v případě oken, dveří i podlah budou použity vhodné a osvědčené oleje. Je možno použít např. belgické oleje Woodprotector CIRANOVA (zajímavé testy v ohledu opotřebení), Borma Decking Oil (Danish Oil), Bona Deck Oil, oleje Osmo, případně i jiné s odpovídající kvalitou a dobrou referencí. Definitivní určení materiálu musí vycházet z technologických konzultací i záruk poskytovaných výrobcem. Povrch dřeva bude po vyschnutí olejů voskován.

Pro povrchové úpravy truhlářských prvků v bílých barevných odstínech budou v souladu s platným závazným památkovým stanoviskem ze dne 16. června 2016 k systematické údržbě oken a dveří (SPH 1467/2016) zvoleny olejové fermežové barvy (tedy např. Barvy Laky Teluria bílá fermežová barva O 2025, Ottosson Linoljefärg apod.). Přesný odstín bude definitivně určen ve spolupráci s odpovědným architektem a restaurátorem na základě předložených vzorků.

Kovářské a zámečnické práce

Předpokládáme, že pokud budou odstraňovány nátěry, nebude v žádném případě používáno odstraňovačů na kyselé či zásadité bázi. Soudobé nátěry či korozi lze odstranit buď mechanicky, nebo také opatrným opálením. Případné drobné zbytky koroze, bude-li nalezena, je třeba mechanicky odstranit – popřípadě rozpustit např. tanátováním. Využít lze k odstranění nátěrů prostředky na bázi rozpouštědel, jež se při pracích v areálu Pražského hradu dobře osvědčily (např. Chemsearch Chemstrip, Colorlak P 05, P07, P 08, Barvy Laky P 8512 případně 8513, a další, např. na bázi dichlormethanu). Pokud budou základní nátěry na suříkové bázi, je možno je ponechat a po odmaštění doplnit nový základní nátěr také suříkem.

Jako základní nátěr bude tedy použit suřík rozmíchaný ve fermeži. Oxid olovnato - olovičitý (Pb_3O_4) přesněji tetraoxid diolovnato - olovičitý, nebo orthoolovičitan olovnatý (triviálními názvy suřík nebo minium) je těžká, sytě oranžovočervená až ohnivě červená krystalická nebo amorfní látka. Jako plnivo olejové – fermežové barvy představuje i v současnosti nejlepší antikorozní ochranu (a to jak chemicky tak po fyzikální stránce).

Svrchní nátěr se potom provede grafitem rozmíchaným dle standardní technologie ve fermeži (bez sušidel). Každý typ nátěru (základní i svrchní) bude proveden minimálně ve dvou vrstvách. Je třeba dbát na dodržování technologických pauz; nepovažujeme za vhodné, aby byla prováděna mezivrstva (např. syntetický nátěr s příměsí grafitu) nebo přimíchávána sušidla (nedoporučujeme příměs kobaltového prášku).

Postup míchání barvy (jak suříkové, tak grafitové) je následující: nejprve se nasype trochu suříku či grafitu do míchací nádoby a zalije trochou fermeže, tuto hmotu (hustá kaše) je potom třeba roztírat (nikoliv jen zamíchat). Postupně se pak dolévá fermež a přisypává pigment (suřík pro základ anebo grafit pro svrchní nátěr). Směs se stále pečlivě promíchává. Po finálním namíchání by hustota měla zhruba odpovídat konzistenci hustší smetany (u grafitu záleží na velikosti zrna). Na den či dva je dobré směs odstavit, občas promíchat a případně lehce zředit fermeží nebo naopak dosypat odpovídající plnivo. Vhodnou hustotu je třeba vyzkoušet zkušebním nátěrem (sleduje se míra krytí a roztíratelnosti). Při samotné aplikaci - natírání - je třeba připravenou fermežovou barvu neustále průběžně míchat. Použité plnivo (suřík/grafit) na rozdíl od obvyklých hobby barev má tendenci rychle sedat na dno. Pro grafitový nátěr je vhodné volit co nejemnější grafit (černý či šedý), s barvou je potom snadnější práce a lépe kryje. Poslední svrchní nátěr se po polymeraci pečlivě rozleští kartáčem. Na závěr po úplném vyzrání bude povrch převoskován a opět rozleštěn kartáčem. Pokud by poslední fermežový nátěr

nedostatečně vyzrál, může vosk (včelí, KRBN atd.), zpravidla rozdělaný v technickém benzinu, opět nastartovat polymeraci (nátěr změkne a táhne se). Pokud to bude situace vyžadovat, lze ve zvláštním případě užít moderního antikorozního prostředku pro injektáž (např. Ferokon a jiné).

V případě cínovaných prvků bude třeba detailně vyhodnotit stav a potřebu jejich obnovy. Ne vždy je třeba cínování zcela obnovovat a ne vždy je to také možné. Z praktických důvodů bude také třeba navrhnout nejvhodnější, dostatečně odolnou povrchovou úpravu cínu; předpokládáme voskování, případně zalakování. V případě kování oken; rohovníků, pantů, vlaštovek či přítuh, se domníváme, že je nelze sejmout bez následných konstrukčních škod a omezení. Přestože může být cínová vrstva poškozena či degradována nebude prováděna obnova cínování v lázni. Bude třeba zvážit jiný způsob konzervace či retuše. Cínování bude obnoveno standardním způsobem jen u prvků, které lze bezpečně sejmout. Pro případné zalakování prvků s porušeným cínováním byl zatím zvažován Paraloid B72, případně Paraloid B-67. Zaponový lak je sice trvanlivější, většinou však přispívá ke změně barevnosti do nežádoucího lehce žlutavého odstínu. Finální ochranná vrstva bude ještě zvážena. Detailní revize a oprava bude provedena u všech zámků, které jsou dotčeny opravou. Nahrazeny budou všechny nevhodné součásti, pokud budou zjištěny (pro př. novodobé matky, křížové šrouby apod.).

Mosazné prvky kování budou vyleštěny do vysokého lesku. Technologicky bude třeba odzkoušet nejvhodnější postup konzervace a ošetření povrchu.

Výjimečně se může v rozsahu prací vyskytnout anomálie jako například černěný povrch desky zámku apod. Takový případ bude řešen zvlášť v restaurátorském záměru.

Revize by měla být provedena na lustrech sálu lustrů ve Vladislavském sále. Byly restaurovány v roce 2009, včetně komplexní výměny elektroinstalace. Pravděpodobně budou jen zaprášené.

Vitráže

Všechny vitráže v rozsahu zásahu, budou vyčištěny, revidovány a opraveny. V tuto chvíli nejsou žádné z dotčených v havarijním stavu, to je však třeba podrobně prověřit. Při napouštění sklenářského tmelu fermeží (cca. 14-21 dní po tmelení) bude přimísena trocha vhodného pigmentu (např. i grafitu) pro mírné zpatinování čerstvých tmelů. Vyčištěny a lehce přebroušeny budou i ponechávané sklářské tmely, které budou opraveny novým sklenářským tmelem a také přetřeny fermeží se slabou příměsí pigmentu. Pokud ve starém tmelu budou pouze vlasové trhlinky, postačí jejich zatmelení, není třeba tmel vysekávat. Součástí oprav bude ošetření kovových výztuh a rámu, včetně otevíraných okének. Pro ně platí pravidla konzervace kovů. Nově bude provedenou vitrážové zasklení výplně otvoru lomeného okna z prostoru za Apelací do Jezdeckých schodů. Řešení bude detailně navrženo v rámci provádění.

Další požadavky

Pokud jde o osvětlení, nepředpokládáme zcela zásadní změny. Bez náhrady bude odstraněna osvětlovací rampa uložené na římse portálů do Zemských desek a na Jezdecké schodiště ve Vladislavském sále. Osvětlení Jezdeckých schodů bude nahrazeno typem světel navržených v projektové dokumentaci. Stavební otvory nynějšího osvětlení typu Plečnikovo oko, poskytuji poměrně dost možností k umístění nových světel. Je vyloučeno kotvení mimo porušené zdivo. Předsálí by kvalitativně povýšilo odstranění nevzhledných turniketů, které

vizuálně prostor poškozují. K tomu lze zmínit i tabuli obchodu v Zelené světnici, která je obvykle zavěšována na poměrně kvalitní dveře.

Součástí renovace bude údržba prvků koridoru, tj. sloupků (někde chybí emblém lva či SPH) a zvláště provazů s úchyty. Vzhledem k neustálému poškozování prostoru bývalé lodžie a Jezdeckých schodů, je již na místě zvážení rozšíření koridoru i do těchto prostor. Mimo zmíněné bude nějaké množství prvků vyrobeno do zásoby (stávající design autorů Štěpán/Janda se osvědčil). Bude ověřena potřeba doplnění typu s možností umístění popisů či informací u odpovědných pracovníků Správy Pražského hradu.

V předsálí Vladislavského sálu, na severní stěně, je zavěšena zvětšenina pohledu na Pražský hrad (Václav Hollar), která je pouze monochromní. Je třeba ji nahradit buď nějakým vhodným uměleckým dílem z depozitáře PH, ale prostředí předsálí není klimaticky příliš příznivé. Nabízí se zde z edukativních důvodů použít překrásné barevné vyobrazení Pražského hradu na přelomu let 1536/1537 (tedy ještě stav po přestavbě Benedikta Rieda před požárem 1541) z cestovní knihy falckraběte a pozdějšího kurfiřta Ottheinricha, dnes nazývané Würzburské album. Reprodukci by bylo ovšem třeba vyjednat patrně s Universitní knihovnou ve Würzburgu, v jejichž sbírkách se nachází.

Restaurátorské licence

Předběžně lze konstatovat, že práce budou probíhat pod vedením a dozorem držitele povolení Ministerstva kultury ČR, například v následujících zněních:

- restaurování malířských uměleckých děl - nástěnných maleb.
- restaurování nefigurálních nepolychromovaných uměleckořemeslných děl z kamene variantně: restaurovat nepolychromovaná sochařská díla v kameni
- restaurovat uměleckořemeslné předměty z obecných kovů
- restaurovat uměleckořemeslná díla pasířská, cizelérská a kovotepecká
- restaurovat uměleckořemeslných děl ze dřeva
- restaurovat uměleckořemeslná díla ze skla - uměleckořemeslné vitráže

Vyšší restaurátorská licence pochopitelně přesahuje nižší; např. sochařská díla z kamene a není třeba potom povolení nižší pro restaurování děl z kamene. Vzhledem k rozsahu a komplexnosti opravy dochází k prolínání umělecko-řemeslných prací se zásahy čistě restaurátorskými. Projektová dokumentace jednotlivé disciplíny sice rozlišuje, nicméně jednotlivé práce na sebe budou úzce navazovat. Je proto třeba, aby odborným garantem byl vždy restaurátor s odpovídající kvalifikací a zkušeností.

Ke všem restaurátorským zásahům budou v předstihu vypracovány standardní restaurátorské záměry, které budou předloženy ke schválení Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky. Po skončení prací vypracují restaurátoři standardní restaurátorské zprávy.

Obdobně bude dodavatelem zpracován stručný technologický postup všech prací s podrobným popisem navržených materiálů a technologií (v souladu se závazným stanoviskem a PD). Ten bude předložen ke schválení zástupci investora, projektantovi a zástupci Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky.

Závěrečné ustanovení

Práce obecně budou probíhat pod dohledem pracovníků Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky, kteří budou s dostatečným předstihem informováni o veškerých změnách v postupu zásahu. Všechny materiály a technologické postupy musí být odpovědnými zástupci schváleny (minimálně zápisem do stavebního deníku). Detaily postupu a technologií budou upřesňovány na místě, stejně jako používané materiály. U nových výrobků bude schvalována výrobní dokumentace zpracovaná na základě PD. Každý výrobek bude fyzicky vyvzorkován přímo na stavbě, stejně jako vzorky čištění a opravy prvků zpracovávaných mimo stavbu.

Na závěr bude dodavatelem zpracováno doporučení budoucí údržby. S tímto doporučením budou seznámeni všichni dotčení pracovníci Správy Pražského hradu odpovídající za údržbu objektu.

Odůvodnění:

Podle § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči vydávají příslušné orgány, v daném případě stavební úřady, svá rozhodnutí, jimiž mohou být dotčeny zájmy státní památkové péče, a jde-li o národní kulturní památky, jen na základě závazného stanoviska. Příslušným k vydání tohoto stanoviska v případě Pražského hradu je na základě vládního nařízení č. 55/1954 Sb. Kancelář prezidenta republiky. Podle § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči je závazné stanovisko ve věci, o které je příslušný rozhodovat stavební úřad, úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.

Správa Pražského hradu předložila podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. žádost č. j.: SPH 2098/2018 ze dne 29. srpna 2018 o závazné stanovisko k projektové dokumentaci pro provedení stavby (s náležitostmi dokumentace pro ohlášení stavby uvedené v § 104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona nebo pro vydání stavební povolení): „Starý královský palác – oprava interiérů“, kterou zpracovala v červenci 2018 projekční kancelář ARPEMA s.r.o. Projekční část zpracoval Ing. arch. Petr Malinský a Ing. arch. Gabriela Šatrová. Restaurátorské záměry v obecné rovině zpracovali restaurátoři Ak. soch. Jarmil Plachy, Tomáš Nebeský, Ak. soch. Pavel Filip, Ak. mal. Petr Berger, Ak. mal. Peter Stirber a Vilém Voňka.

Kancelář prezidenta republiky při posouzení žádosti a stanovení požadavků uvedených ve výroku tohoto stanoviska vycházela z posouzení zásahů spojených s realizací konzervačního zásahu vymezeného předloženou projektovou dokumentací a standardních požadavků památkové péče obvyklých pro realizaci památkové obnovy historického objektu mimořádné hodnoty, na což je v chráněném areálu NKP Pražský hrad třeba klást zvláštní důraz.

Toto závazné stanovisko vychází z § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., podle něhož v závazném stanovisku orgán státní památkové péče vyjádří, zda práce uvedené v žádosti o závazné stanovisko jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné, a stanoví základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést; základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.

Poučení:

Proti tomuto závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat. Takové odvolání lze podat až proti rozhodnutí, které bude na základě závazného stanoviska vydáno.

Vyřizuje:
Telefon:

PhDr. Petr Kroupa
ředitel Odboru památkové péče
Kancelář prezidenta republiky